

EUROPOS AUDITO RŪMAI

Liuksemburgas, 2013 m. lapkričio 5 d.
ECA/13/37

2012 m. metinė ataskaita. Dažnai užduodami klausimai

1. Ar Audito Rūmai pasirašė 2012 m. finansines ataskaitas?

Taip. Kaip Audito Rūmai daro nuo 2007 finansinių metų, jie pasirašė 2012 m. finansines ataskaitas, patvirtindami, kad jos yra išsamios ir tikslios. Audito Rūmai daro išvadą, kad 2012 m. finansinėse ataskaitose ES finansinė būklė ir tų metų rezultatai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

Tačiau be patvirtinimo, kad finansinėse ataskaitose buvo tiksliai pateiktos pajamos ir išlaidos, Audito Rūmų taip pat prašoma pateikti nuomonę apie tai, ar mokėjimai buvo atlikti laikantis atitinkamų teisės aktų. **Dėl 2012 m., kaip ir ankstesniais metais, Audito Rūmai nepateikia patikinimo dėl šių mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo, todėl pateikiama neigiama nuomonė dėl išlaidų tvarkingumo.**

2. Bendra ES biudžeto suma 2012 m. sudarė 138,6 milijardo eurų, o klaidų lygis – 4,8 %. Ar galima sakyti, kad iššvaistyta apie 7 milijardus ES lėšų?

Ne. Anksčiau kai kurie komentatoriai visą ES biudžeto sumą padaugindavo iš klaidų lygio ir gaudavo visą „iššvaistytų pinigų“ sumą. **Šis metodas yra pernelyg supaprastintas ir gali būti klaidinantis.** Rengdami savo metinę ataskaitą dėl ES bendrojo biudžeto, Audito Rūmai tikrina, ar ES lėšos buvo panaudotos tam, kam buvo numatytos ir ar jos buvo tinkamai įrašytos į apskaitą.

Kai kurios nustatytos klaidos susijusios su netinkamai panaudotomis lėšomis: pavyzdžiui, parama skirta įmonėms įdarbinti bedarbius, nors šios įmonės nesilaikė sąlygos išlaikyti įdarbintuosius minimalų laikotarpį, siekiant naudoti ilgesnį laiką; arba greitkelio tiesimo projekto įgyvendinimo paskyrimas tiesiogiai įmonei, kitiems potencialiems dalyviams nesuteikiant galimybės pateikti savo pasiūlymus ir geriausią įmanomą kainą.

Tai yra neefektyvumo, bet nebūtinai lėšų iššvaistymo pavyzdžiai. ES lėšos buvo panaudotos pagal numatytą paskirtį ir davė tam tikros naudos, nors ne visai buvo laikomasi su jų panaudojimu susijusių sąlygų. Kita vertus, kai kurios teisėtos ir tvarkingos išlaidos gali būti susijusios su iššvaistymu, pavyzdžiui, nutiestas greitkelis neatsižvelgiant į jokių su eismu susijusių poreikius.

3. Ką reiškia 4,8 % įvertintas klaidų lygis?

ECA PRESS

12, rue Alcide De Gasperi - L - 1615 Luxembourg
Mob. tel. (+352) 621 552 224 Tel. (+352) 4398 45410
press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA
www.eca.europa.eu

4,8 % yra įvertinta pinigų, kurie neturėjo būti sumokėti iš ES biudžeto, suma, kadangi jie nebuvo panaudoti pagal taikomas taisykles ir neatitinka Tarybos ir Parlamento tikslų, kurių siekta atsižvelgiant į atitinkamus ES teisės aktus.

Tipinės klaidos yra **mokėjimai naudos gavėjams ar projektams, kurie nebuvo tinkami finansuoti, arba mokėjimai, atlikti perkant paslaugas, prekes ar daryti investicijas, netaikant tinkamų viešųjų pirkimų taisyklių**. Žr. 5 diagramą: Prisdėjimas prie bendro įvertinto klaidų lygio pagal tipą [LINK]. Nebūtinai visi neteisėti ar netvarkingi mokėjimai bus susiję su lėšų iššvaistymu, tačiau taip pat ne visos teisėtos ir tvarkingos išlaidos panaudojamos ekonomiškiausiu būdu. Todėl ši procentinė dalis neturėtų būti apskaičiuojama atsižvelgiant į visą ES biudžetą kaip „iššvaistymas“ arba „prarasti pinigai“.

4. Kaip atsiranda klaidos?

Klaidos atsiranda tada, kai naudos gavėjai, prašydami ES finansavimo, nesilaiko taisyklių. Kad būtų tinkami gauti ES finansavimą, naudos gavėjai privalo atitikti specialias ES ir, tam tikrais atvejais, nacionalines taisykles. Šiomis taisyklėmis siekiama užtikrinti, kad išlaidos būtų patiriamos pagal Tarybos ir Parlamento numatytus tikslus.

Klaidos atsiranda, kai šios taisyklės pažeidžiamos: pavyzdžiui, ūkininkai nevykdo savo aplinkosaugos įsipareigojimų, projektų vykdytojai nesilaiko viešųjų pirkimų taisyklių arba mokslinių tyrimų centrai prašo padengti ne su ES finansuotais projektais susijusias išlaidas. 2012 m. metinėje ataskaitoje pateikiami konkretūs klaidų, nustatytų mūsų audito testavimo metu, pavyzdžiai.

5. Jei įvertintas mokėjimų klaidų lygis 2012 m. yra 4,8 %, ar tai reiškia, kad 95,2 % ES biudžeto buvo panaudota pagal taisykles?

Ne. Audito Rūmų nuomonė dėl ES išlaidų pagrįsta plačia imtimi, apimančia visas politikos sritis. Imties operacijos yra išsamiai audituojamos, o nustatytos klaidos apskaičiuojamos įvertinto klaidų lygio forma.

Tačiau yra daug klaidų, kurių Audito Rūmai kiekybiškai neįvertina, pavyzdžiui, nedideli viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai, viešinimo taisyklių nesilaikymas ar neteisingas ES direktyvų perkėlimas į nacionalinę teisę. Šios klaidos nėra įtraukiamos į Audito Rūmų įvertintą klaidų lygį.

6. Ar klaidos reiškia sukčiavimą?

Nebūtinai. Sukčiavimas yra sąmoninga apgaulė siekiant naudos. Nors Audito Rūmų audito procedūros nėra skirtos nustatyti sukčiavimą, Audito Rūmai kasmet audito testavimo metu aptinka nedidelį įtariamo sukčiavimo atvejų skaičių. Apie šiuos atvejus pranešama OLAF, Europos Sąjungos kovos su sukčiavimu tarnybai, kuri, bendradarbiaudama su valstybės narės institucijomis, atlieka būtiną tyrimą ir įgyvendina tolesnes priemones.

7. Ar ES finansų valdymas gerėja ar blogėja?

Kiekvienais metais jis išlieka palyginti stabilus, tačiau gali skirtis priklausomai nuo politikos srities. Pavyzdžiui, kelerius metus įvertintas klaidų lygis didėjo žemės ūkio srityje. Struktūrinių fondų atveju įvertintas klaidų lygis kasmet didėjo nuo 2009 m., tačiau ankstesnius trejus metus jis mažėjo.

Audito Rūmai kelis kartus rekomendavo dar labiau supaprastinti taisykles, kad pagerėtų išlaidų kokybė ir sumažėtų klaidų lygis. Europos socialinio fondo taisyklių supaprastinimo analizė rodo, kad tai padarė teigiamą poveikį.

8. Su kuo susiję pagrindiniai trūkumai: su valstybėmis narėmis ar Europos Komisija?

Su abejomis. Audito Rūmai Komisijos ir valstybių narių bendrai valdomų išlaidų klaidų lygį įvertina 5,3 %. Likusių veiklos išlaidų, kurias tiesiogiai valdo Komisija, klaidų lygis yra 4,3 %. Nustatyta daug valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų pavyzdžių valstybių narių ir Komisijos lygmeniu.

Pasidalijamojo valdymo sritys, pavyzdžiui, žemės ūkio ir regioninės politikos, sudaro 80 % ES išlaidų. Daugelio audito metu nustatytų klaidų atveju valstybių narių institucijos turėjo informacijos, kuri galėjo joms padėti nustatyti ir ištaisyti trūkumą prieš Komisijos prašant kompensacijos. Vis dar yra galimybių veiksmingiau naudoti finansų valdymo sistemas ir sumažinti klaidų lygį.

9. Kodėl Audito Rūmai pakeitė kai kuriuos savo metinio audito darbo metodus? Ar dėl šių pokyčių nėra sudėtingiau atlikti palyginimus su ankstesne situacija?

Šiais metais buvo atnaujintas operacijų imčių sudarymo metodas, **siekiant patikrinti visas operacijas, remiantis tuo pačiu pagrindu visoms išlaidų sritims**, tuo metu, kai Komisija pritarė dėl išlaidų ir jas užregistravo, – taip patvirtindama mananti, kad ES biudžeto mokėjimai yra pagrįsti. Audituojamos populiacijos kasmet bus stabilesnės, kadangi nebebus išankstinių mokėjimų lygio svyravimų. Šio Audito Rūmų imties sudarymo metodo standartizavimo poveikis turėjo tik 0,3 procentinio punkto įtakos visam 2012 m. biudžeto įvertintam klaidų lygiui.

10. Kodėl taip atsižvelgiama į klaidas, jei Komisija gali valstybių narių paprašyti gražinti lėšas, jei jos jas panaudojo netinkamai?

Kai ES lėšos buvo panaudotos netinkamai, daugeliu atveju Komisija valstybių narių fiziškai neprašo jas gražinti. Laikantis galiojančių teisės aktų, kai klaidos nustatomos išlaidų deklaracijose, valstybės narės turi galimybę perskirstyti šias ES lėšas kitiems projektams ir gauti papildomų ES pinigų pateikiant papildomas sąskaitas faktūras.

Audito Rūmams įvertinant klaidų lygį atsižvelgiama į finansinius pataisymus ir susigražinimus, jei dėl jų buvo panaikinti tais pačiais metais atlikti klaidingi mokėjimai: kitaip tariant, jei buvo nustatytos neteisingos išlaidos ir jos buvo atmestos iš atitinkamos valstybės narės Komisijai siūstos deklaracijos ir (arba) tais metais buvo atlikti susigražinimai iš naudos gavėjų. Tačiau šių sąlygų laikomasi tik kartais.

Žemės ūkio atveju didžioji finansinių pataisymų dalis nėra susijusi su susigražinimais iš naudos gavėjų, o sanglaudos politikos išlaidų atveju dažniausi pataisymai yra vienodo dydžio finansiniai pataisymai, kurie nėra susiję su išsamiu pataisymu projektų lygmeniu.

Dabartiniu 2007–2013 m. išlaidų laikotarpiu valstybių narių paskatos teikti teisingas deklaracijas yra menkos, kadangi klaidingos deklaracijos gali būti paprasčiausiai atšauktos ir pakeistos neprarandant ES biudžeto lėšų.

11. Ar Audito Rūmai galėtų pasirašyti dėl ES išlaidų, jei jie būtų atlikę daugiau audito darbo?

Ne. Audito Rūmai gavo pakankamų įrodymų, kad įsitikintų, jog klaidų lygis ES išlaidose yra reikšmingas. Atlikus papildomą darbą ši išvada nepasikeistų.

12. Ar Audito Rūmų nustatytos klaidos atsirado dėl to, kad jie turėjo sunkumų gauti dokumentus valstybėse narėse ar pas galutinius naudos gavėjus?

Ne. Audito Rūmai turi plačius prieigos įgaliojimus pagal Sutartį, o valstybės narės ir galutiniai naudos gavėjai bendradarbiavo audito procese.

2012 m. metinės ataskaitos APLANKAS SPAUDOS ATSTOVAMS 23 ES kalbomis

www.eca.europa.eu

ECA PRESS

12, rue Alcide De Gasperi - L - 1615 Luxembourg
Mob. tel. (+352) 621 552 224 Tel. (+352) 4398 45410
press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA
www.eca.europa.eu